

ДОКЛАД

Законодателна и институционална рамка на градове с районно деление от европейски страни със сходни на България характеристики

Март, 2021

Този документ е създаден в рамките на проект “Демократизиране на процесите на формиране и прилагане на политики в градовете с районно деление – София, Пловдив и Варна“, изпълняван с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия в рамките на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от сдружение „Регионална асоциация за развитие и иновации-Мизия“ и Фондация за реформа в местното самоуправление и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

www.activecitizensfund.bg

Цел

Целта на проучването на законодателната и институционалната рамка на градове с районно деление от европейски страни със сходни на България характеристики е да открие и опише добри практики, които могат да бъдат използвани в България. Въз основа на анализа ще бъдат изведени модели за легитимно гражданско участие във вземането на решения в градовете с районно деление.

Методология

Проучването на европейския опит на законодателната и институционалната рамка на градове с районно деление от европейски страни със сходни на България характеристики е осъществено на базата на методология, включваща метод на проучване, анализ и оценка, проучване на практиките на управление на големите европейски столици и начините за включване на гражданите в публичните политики.

Въз основа на резултатите от предварителния преглед на достъпните информационни източници и приложената методика, основана на 5 критерия са избрани 11 европейски града, като допълнително са разгледани още 4 града. Проучването е осъществено чрез събиране, обработка и анализ на документи и информация.

Общи бележки

Основната роля на местните власти е да предоставят услуги за гражданите в рамките на своята територия с цел максимализиране благосъстоянието на хората. Още повече това е валидно за местните власти в големите урбанизирани територии.

Ефективното предоставяне на услуги изисква това вземане на решение се извършва от нивото на управление, което е най-близко до гражданите. Този принцип е известен като „субсидиарност“ и е необходим за ефективното разпределение на ресурси, отчетност и отзивчивост. Според този принцип отговорностите трябва да бъдат възлагани на по-високо

ниво на управление, само ако това ниво може да бъде демонстрира, че може да изпълнява функциите по-добре от по-ниското ниво. С малки изключения (като национална отбрана и услуги, които включват преразпределение), почти всички публични услуги трябва да се предоставят на местно ниво, като решенията за това какви услуги да се предоставят, по какви цени и кой трябва да ги плаща се вземат на местно ниво.

Общините на големите градове се различават от другите градски или селски общини по размера и концентрацията на населението си. По-високата концентрация на хора означава по-големи възможности за икономии от мащаба, повече специализация при предоставянето на услуги и жизнеспособни културни и спортни институции, които изискват постоянни разходи и поддръжка. Практиката познава различни модели на управленска структура, основните от които са двустепенно или едностепенно управление.

Двустепенният модел се състои от високо ниво (орган на управление на голямата агломерация) и по-ниско ниво – общини, включително градове и села. Функциите на високото ниво е да се осигуряват услуги за целия регион, които се характеризират с икономии от мащаба, външни фактори и преразпределение, докато по-ниското ниво отговаря за услуги от местно естество, при които значение има по-добрият достъп и отчетността.

Основните критики на двустепенният модел са свързани с факта, че разходите са по-висока поради трудността за разграничаване на компетентностите между отделните нива, а оттам и неизбежно дублиране на функции при предоставяне на услуги от двете нива на управление. Освен това, двустепенните нива на управление са по-малко прозрачни и повече объркващи за гражданите, които не могат да разберат кой за какви услуги отговаря. На

последно място, две нива на управление водят до спорно, неефективно вземане на решения, както и до закъснения в прилагането на политиките¹.

Типичен пример за двустепенен модел на управление е Париж във Франция. Градът с население от 2,2 милиона души, е едновременно община (по-точно „комуна“ наименование, дадено на всеки град или село във Франция) и департамент (един от 96-те административни единици в страната). Тя е разделена в 20 района (арондисмани). Всеки от двайсетте района в Париж има свое кметство и пряко избран съвет, който от своя страна избира кмет на района. Част от членовете от всеки съвет на съвета формират Общинския съвет на Париж (165 съветника). Този Съвет избира кмета на Париж, който е подпомаган от няколко заместник-кметове. Съветът на Париж се среща като Генерален съвет, когато се занимава с делата на департамента и като Общински съвет, когато се занимава с делата на общината.

Всеки от двайсетте района в Париж има свое кметство и пряко избран съвет, който от своя страна избира кмет на района. Част от членовете от всеки съвет на съвета формират Общинския съвет на Париж, който от своя страна избира кмета на Париж.

При едностепенния модел на общинско управление, единната местна власт е отговорна за предоставяне на пълния набор от местни услуги, а границите му обхващат цялата територия на общината. Тъй като има само едно ниво на управление, осигуряващо всички общински услуги, не е необходимо да се разпределят ресурси между нивата на местната власт, както при двустепенния модел. Има и само един политически орган, който определя данъците и бюджета и взема решения.

¹ Enid Slack, Models of Government Structure at the Local Level. Ottawa, 2003.

Основните предимства на едностепенното управление са: по-добро обслужване и координация, по-ясна отчетност, рационално вземане на решения и по-голяма ефективност. Освен това е налице по-голяма справедливост при предоставянето на услуги, защото съществува по-широка данъчна основа за споделяне на разходите на услуги, които ползват данъкоплатците в общината. Също така, общината има по-голяма възможност за вземане на заеми и инвестиране.

Все пак съществуват проблеми от гл. т. на нивото на отчетност и ефективност (от гледна точка на икономия на разходи). По отношение на отчетността, едностепенната система и мащаба на управление не дава достатъчни възможности за достъп на гражданите до процеса на вземане на решения, а и самото управление става твърде голямо и бюрократично. В някои случаи общините се стараят да създадат повече възможности за достъп чрез създаване на комисии за местни проблеми или изнесени офиси. На практика, тези офиси и комисии увеличават достъпността, но не могат да решат проблема с отчетността. Освен това, тяхното създаване премахват потенциалните икономии на разходи, които могат да се получат за сметка на по-големия размер на общината.

Едностепенните модели на управление са често срещани в САЩ и Канада, макар че в голяма степен те се характеризират с разпокъсаност на управлението и поляризация на финансите (приходи и разходи).

Община Лондон, Англия се характеризира с двустепенен модел. Законът за Големия Лондон е приет през 1999 г. и новата община на голям Лондон има пряко избран кмет през 2002 г. Голям Лондон включва 32 района. Населението на Голям Лондон е 7,4 милиона. Всъщност, от 1964 до 1986 г. Лондон е управляван от двустепенна структура: Съвета на Голям Лондон и 32 области (всеки със свой собствен кмет и съвет). През 1986 г. Маргарет Тачър отменя Съвета на Голям Лондон, но оставя 32-та района. По този начин,

управлението на Лондон става пряка отговорност на правителствените министри (координирано от под-комитет на кабинета начело с отговорен за Лондон министър) и съвместни споразумения. Новият закон за общината на Голям Лондон създава два нови избрани органа - 25-членен Съвет, избран на два различни избирателни бази (14 – по един за всеки избирателен район на Лондон и 11 – представляващи града като цяло. Кметът се избира пряко и не е член на Съвета. Кметът и Съветът заедно представляват местната власт на Лондон. (GLA). Кметът назначава общинския мениджър, определя бюджета на администрацията и осигурява правилно разходване на средствата от бюджета. Правомощията на Съвета от друга страна, са ограничени до контрола на кмета. Местната власт на Голям Лондон не може да изразходва средства, за която и да е функция, която принадлежи на районите (като например, жилищни, образователни, социални или здравни услуги).

Има четири функции, които са отделни от Съвета на Голям Лондон и се осъществяват от Кмета:

- Транспортът на Лондон (TFL) – отговорен за пътища, автобуси, влакове, метро, движение светлини, регулацията на таксиметровите превози и др.;
- Лондонската агенция за развитие (LDA), която координира икономическото развитие и възстановяване. Агенцията насърчава бизнеса и работи в партньорство с индустрията и обществеността;
- Столичната полиция (MPA);
- Службите за борба с пожарите и аварийните ситуации в Лондон.

Районите запазват функциите по устройство на територията като съществува система на координация при планирането и осъществяването на мащабни проекти за стратегическа градска инфраструктура, при което правата на районите са добре защитени.

Управлението на големите градове е комплексна и трудна задача. Освен това, управлението на социална система, каквато се явява един град е двупосочен процес, при който е важно не само кой управлява, но и какво се управлява? Това означава, че управлението на гражданите е още по-сложно, когато гражданите са много на брой, а в повечето случаи - не са хомогенна общност. Също така, характерна гледка в много от големите градове са градските гета, . За тяхното съществуване могат да се смятат жилищната политика на общината, провалите на общинските училища, социалните услуги, дискриминацията на пазара на труда, изолацията на някои етнически групи. С други думи, някои участъци от големите европейските градове не са ефективно управлявани.

В повечето градове въпросът как да се предоставят услуги на гражданите и как да се включат те в демократичния дебат е с висок приоритет. Характерната за 21 век мобилност на хората допълнително усложнява ситуацията. Хора, работещи в големия град, студенти, пенсионери, предпочитати по-добрите здравни услуги организират живота си на две различни места или всекидневно пътувайки в продължение на години. Как се управлява мобилното население? Това повдига редица въпроси относно предоставянето на услуги, за избягването на данъци, за осигуряването на жилища, за социалното и здравното обслужване, за образователните услуги и т.н. Съвременното управление използва нови технологии на управление, за да направи обществото „видимо“, но увеличената мобилност от различни видове прави градското общество по-трудно за управление.

В зависимост от структурата на управление, са налице различни начини за регулация на отношенията, както между нивата на управление, така и между управлението и гражданите, като най-важни остават въпросите, свързани с решенията за разпределение на ресурсите. В случая, регулацията се изразява в стабилизирани връзки между участници или социални групи, взаимоотношения, които позволяват разпределението на ресурсите според приети норми и правила.

В този ред на анализ, разтварянето на града става в голям фрагментиран, хаотичен, нестабилен градски свят, който не се управлява. Градският свят става неуправляем? Класическият аргумент отхвърля това мнение, тъй като сравнително стабилното ядро на градската система на Европа се състои от средни по големина и сравнително големи градове, които са доста близки един до друг и няколко метрополиса. Това значение на регионалните столици, на средните градове (200 000 до 2 милиона жители) остава основна характеристика на съвременните европейски.

Повишената легитимност на политическите градски елити поддържа и реинвестира това представяне. Европейските градове все още са силно регулирани от публичните власти и сложната организация на публичните и частните участници. Европейските градове изглеждат сравнително устойчиви, въпреки натиска от страна на икономически субекти, индивиди и централните власти.

Процесите на изключване, укрепване и трансформиране на неравенства, сегрегация и господство също се развиват в тези градове. Развитието на жилищни предградия, отделени от града и полицентричните градове, изолацията на районите в неравносвойно положение, развитието на културни комплекси, места за отдых и търговски центрове, както и разнообразни културни модели и миграции, всичко това ясно показва натиска, упражнен върху традиционния град.

Най-големите столици на Европа само през последните години или десетилетия са имали избрано единно управление и кмет (Париж 1977, Лондон 2000). Въпреки известна съпротива, единно столично управление се пресъздава във Великобритания и бавно в Италия. Във Франция преструктурирането на местната власт, основано на комбинация от преки ограничения и силни финансови стимули, създава оригинална и мощна структура на междубщинското градско управление, облагодетелствана от стратегически и публични политически правомощия, заедно с важни финансови и човешки ресурси. Изборни местни

власти в района на Стокхолм се появяват още през 1770 г. и са модел и за другите северни столични региони.

В Източна Европа реформите на местното самоуправление през 90-те години водят до диференциран набор от правни статuti, по-специално за столицата. По време на преговорите за присъединяване към ЕС беше поставен особен акцент върху реформите за децентрализация, които трябва да подкопаят съществуващите бюрокрации и да засилят демократизацията на политическите режими. В рамките на тази тенденция за децентрализация общините възприеха добре новите си правомощия. В унгарската двустепенна система столицата Будапеща получи специален правен статут със специфични правомощия, предоставени на районното управление на Будапеща, а районните кметове се избират пряко.

Будапеща е разделен на двадесет и три района. Унгарската столица има своеобразна система на двойно самоуправление. Това означава, че освен община Будапеща, който представлява местната власт, всеки от двадесет и трите района има своя администрация, с избрани кметове и районни съвети. Общинският съвет на Будапеща и районните съвети са равни по отношение на основните си права, без йерархична връзка между тях. Налице е ясно разделение на функциите, което съответства на отговорностите между двете нива. Задачите на местното самоуправление се изпълняват от районните власти, докато задачите, произтичащи от националните отговорности или на града като цяло, се поемат от община Будапеща.

Общинските отговорности са възложени на Общинския съвет, неговите постоянни комисии, на Кмета и неговата администрация. Общинският съвет има 33 членове, 34-ият член - кметът, се избира пряко. Членове са 23-те кметове на районите и 9 представители по партийни квоти.

Главният секретар на община Будапеща се назначава от Общинския съвет, според резултатите от публична процедура за кандидатстване. Главният секретар отговаря за оперативните задачи на общината; ръководи общинската администрация, отговаря за изпълнение на делегираните от държавата задачи на общинската администрация.

Общинският съвет има едно публично изслушване поне веднъж годишно, на което гражданите и представителите на местните организации могат да поставят въпроси от обществен интерес или да дават препоръки. Може да бъде организиран граждански форум за решаване на конкретни въпроси от обществен интерес; за подготовка на важни решения; за предоставяне на информация на гражданите и социалните организации или да се потърси тяхното мнение.

Системата за местно самоуправление на Будапеща е уникална: двустепенна уредба, включваща общината на града и тези на районите. Законът за местните власти определя различни правила по отношение на неговата специална двустепенна система на местно самоуправление. И градът, и районите са местни власти, които не са подчинени една на друга, като всеки има специфични задължения и правомощия, определени със закон. И двете имат право да упражняват основните права на местните власти.

Същото се отнася и за Чешката република, където преструктурирането на местната власт през 2002 г. предоставя специален статут на Прага.

Столицата на Прага е метрополия, която е сравнима с другите големи европейски градове. Пражкото кметство всъщност е местната и регионална власт на столицата Прага. Обхватът му се определя от Закона за град Прага и статута на град Прага. Дейностите и организационната структура на общината се регулират от правила, издадени с решение на общинския съвет в Прага. Общината изпълнява задачите, възложени на местната власт от общинския съвети упражнява делегирани държавни правомощия на столицата. Някои от правомощията на община Прага са делегирани на общинските райони. При упражняването

на правомощията общината има предимство пред общинските райони, като може да определя и влияе на решенията на районно ниво. Както вече бе посочено, община Прага не е предмет на Закона за общините и на Закона за регионите, а за общината е приет специален закон.

Прага има структура на местно самоуправление от две или три нива, в зависимост от района на града. На върха е Кметът на община Прага, който отговаря за обществения транспорт; събиране на отпадъци; общинска полиция; пожарогасене; здравни услуги; културни дейности; грижа за исторически обекти; Пражкият зоопарк; както и други дейности с общо значение за града.

Прага е разделена на 10 общински области (1-10), 22 административни области (1-22), 57 общински части или 112 кадастрални области.

Общината е разделена на 57 самоуправляващи се общински райони. Районите са отговорни за парковете и опазването на околната среда; поръчка на оборудване за училища; някои културни и спортни дейности; дейности за възрастни хора; социални и здравни програми; гробища; регистрация на домашни животни и др.. На общинските райони е делегирано управлението на общинската собственост и жилищния фонд.

Общинските райони са групирани в 22 номерирани административни области, за целите на централната власт, т.е. представляват деконцентрирани администрации на централната власт. Една административна област отговаря за предоставянето на определени услуги за общинските райони. Тези услуги включват предоставяне на бизнес лицензи, лични карти и паспорти.

Както общината на Прага, така и общинските райони имат избрани от гражданите колективни органи (съвети) и кметове.

Преглед по градове

Осъществяването на основната цел на проектна дейност, свързана с проучване на опита с участието на гражданите на европейски градове с районно деление изисква избор на градовете, които ще бъдат проучени и анализирани. Методиката за избор на европейските градове, чийто опит ще се проучва е основана на следните критерии:

- Градовете да са столици;
- Държавите следва да са членки на Европейския съюз;
- Да се постигне максимално териториално представителство на континента;
- Градовете да са съпоставими със София;
- Страните да имат сходна система на местно самоуправление.

Методиката следва да бъде приложена към следните европейски градове:

- 1 Виена
- 2 Загреб
- 3 Прага
- 4 Копенхаген
- 5 Хелзинки
- 6 Париж
- 7 Атина
- 8 Будапеща
- 9 Дъблин 10 Лондон
- 11 Рим
- 12 Рига
- 13 Амстердам
- 14 Осло
- 15 Варшава

- 16 Лисабон
- 17 Букурещ
- 18 Мадрид
- 19 Стокхолм
- 20 Берлин
- 21 Брюксел
- 22 Талин
- 23 Вилнюс
- 24 Валета
- 25 Братислава
- 26 Любляна
- 27 Никозия

Като резултат се получават следните градове, които да бъдат проучени:

- 1. Копенхаген
- 2. Брюксел
- 3. Осло
- 4. Стокхолм
- 5. Лисабон
- 6. Мадрид
- 7. Атина
- 8. Виена
- 9. Варшава
- 10. Амстердам
- 11. Рига

Копенхаген

Дания, която има население от 5.8 млн. души е разделена на 98 общини (комуни) и пет региона (региона), всеки обхващащ няколко общини. Само общините се считат за местни власти.

Община Копенхаген, столицата на Дания, е най-голямата от четирите общини, съставляващи град Копенхаген, а останалите три са Драгор, Фредериксберг и Търнби. Община Копенхаген представлява историческия център на града и по-голямата част от неговите забележителности. Общината е с население от 1,346,485 жители и е разположена на площ от 42,43 квадратни километра².

Община Копенхаген е една от трите датски общини, които преди реформите от 2007 г. имат статут на окръг, заедно с Фредериксберг и Борнхолм. След реформата общината губи привилегиите си на окръг и става част от столичния регион (един от петте региона на Дания). Община Копенхаген е разделена на 10 административни, статистически и данъчни района. Седалището на общинския съвет на Копенхаген е кметството на Копенхаген.

Съветът се председателства от Лорд кмета, който се избира измежду членовете на общинския съвет. Кметът ръководи заседанията на общинския съвет, който се състои от 55 съветника. Общинският съвет има правомощия в сферите на труда и заетостта, растежа на бизнеса, икономиката, международното сътрудничество и ИТ, градоустройството, жилищното строителство, социалните проблеми, здравеопазването, градския транспорт и трафик. Мандатът на общинските съветници е четири години. Общинският съвет има седем постоянни комисии, като с най-голяма тежест е финансовата комисия. Общинската администрация е представена от седем административни дирекции: заетост и интеграция,

² Информацията за населението и площта на европейските градове е от сайта <https://worldpopulationreview.com/>

култура и свободно време, здравеопазване и грижи, финанси, деца и младежи, социални услуги и техническа и екологична администрация.

Местните власти в Дания имат значителна свобода да определят своята вътрешна структура. Общинският съвет има пълната свобода да създава звена на общинската администрация в зависимост от потребностите, както и да определя управленската структура и индивидуалните функции на служителите. По-голямата част от решенията се вземат от администрацията и като цяло в ежедневната работа като има тясна връзка между постоянните комисии в общинските съвети и административните отдели - по-специално ръководителите на отдели обикновено действат като секретари на комисиите на общинския съвет.

Общинските съвети провеждат открити заседания, на които гражданите могат да задават въпроси и да отправя предложения или критики. Законодателството, свързано с планирането и устройството на територията изисква общинският съвет да информира гражданите по различни начини, за да се насърчава общественият дебат по отношение на предложените планове преди да бъдат взети окончателни решения.

Участието на гражданите като потребители на общинските услуги е важно за датското местно самоуправление и специалното законодателство съдържа разпоредби относно избор на специални комитети или съвети на потребителите. Например, всяко училище има училищен надзорен съвет (настоятелство) съставен от пет или седем родители, двама учители, други служители на училището и двама ученици. Също така, за общинските дневни центрове за деца също се създават родителски съвети избрани с мнозинство. Съветът включва и представители от служителите в институцията, като общинският съвет решава дали тези представители на институцията да имат право на глас.

Брюксел

Град Брюксел е най-голямата община и исторически център на Столичния регион на Брюксел (Брюксел-столица). 19-те общини на столицата Брюксел са териториални структури с отговорности, като правоприлагане и поддържане на училища и пътища. Местното самоуправление се осъществява от кмет, общински съвет и администрация. Общината е с население от 2,080,788 жители и е разположена на площ от 161,38 квадратни километра.

Има много спорове относно разделението на един силно урбанизиран регион на 19 общини. Някои политици се подиграват на „19 барони“ и искат да обединят общините под един общински съвет и един кмет. От една страна, това ще намали броя на политиките, необходими за управлението на Брюксел, а от друга, ще централизира властта над града за по-лесно вземане на решения, като по този начин ще намали общите текущи разходи. Сегашните общини биха могли да се трансформират в райони с ограничени отговорности, за да се поддържа политиката достатъчно близка до гражданите.

Регионът на столицата Брюксел се управлява от парламент от 89 членове (72 френскоговорящи, 17 холандско говорещи партии се организират на езикова основа) и осемчленен регионален кабинет, състоящ се от министър-председател, четирима министри и трима държавни секретари. По закон кабинетът трябва да се състои от двама френскоговорящи и двама говорещи нидерландски министри, един държавно говорещ нидерландски секретар и двама френскоговорящи държавни секретари. Министър-президентът не се отчита от езиковата квота, но на практика всеки министър-президент е бил двуезичен франкофон. Регионалният парламент може да приема наредби (френски: наредби, холандски: наредби), които имат равен статут на национален законодателен акт.

Преди създаването на региона Брюксел-столица регионалните компетенции в 19-те общини се изпълняват от Брюкселската агломерация. Брюкселската агломерация е административно разделение, създадено през 1971 г. Този децентрализиран административен публичен орган също така има юрисдикция над области, които на други места в Белгия се упражняват от общини или провинции. Брюкселската агломерация също така има отделен законодателен съвет, но приетите от нея подзаконови актове са нямали статут на законодателен акт. Работата на този съвет беше подложена на много трудности, породени от езиковото и социално-икономическо напрежение между двете общности. След създаването на региона Брюксел-столица Брюкселската агломерация никога не е била официално премахната.

Френската общност и Фламандската общност упражняват правомощията си в Брюксел чрез два специфични за общността публични органи: Френската комисия на общността и Фламандската общностна комисия. Всеки от тези две органи има събрание, съставено от членовете на всяка езикова група на Парламента на столицата Брюксел. Те също имат съвет, съставен от министрите и държавните секретари на всяка езикова група в правителството на региона Брюксел-столица.

Като всяка община в Белгия, град Брюксел разполага с кмет и собствен пряко избран общински съвет. Това са различни постове и институции от министър-председателя на Брюксел-столица и парламента на Брюксел-столица. Общината, също както всички други общини в Белгия, на своята територия е отговорна за училища (за които се грижат Френската или Фламандската общност, в зависимост от езика на обучение), полиция, поддръжка на пътищата и други комунални услуги. За пример, правителството на Брюксел - столица е отговорно само за поддръжката на основни пътни артерии категоризирани като регионални.

Чисто юридически Брюксел е една от 19 общини (или общини), разположени в региона на столицата Брюксел. Но всъщност целият този регион е един град и границите на много

общини минават точно по средата на някои улици, така че може да се премине от една в друга община, без да се разбере. Всяка община има свое кметство и избран кмет, а Парламентът на Брюксел-столица е законодателният орган на целия регион.

Осло

Община Осло има парламентарна система на управление. Общинската администрация отговаря пред Общинския съвет. Община Осло изпълнява както местни, така и регионални функции. Общината е с население от 1,041,377 жители и е разположена на площ от 480,76 квадратни километра.

Върховният орган за вземане на решения в Осло е Общинският съвет, който има 59 членове. Изборите се провеждат на всеки четири години. Общинският съвет се председателства от Кмета на Осло. Общинският съвет взема решения относно бюджета на града и общите политики за град Осло. Общинският съвет също контролира общинската администрация.

Общинският съвет е разделен на пет постоянни комисии: финанси, здравеопазване и благосъстояние, градско развитие, образование и култура и транспорт и околна среда. Тези комисии подготвят всички въпроси за решаване от Общинския съвет. Съветът също има Комитет по процедурите, който организира работата на Съвета и Контролен комитет, който контролира дейността на градската управа и нейната администрация.

Градската управа е изпълнителният орган и се състои от осем членове. Кметът на общината е ръководител на градската управа и може да назначи до седем заместник-кметове. Общинската управа ръководи общинската администрация, прави предложения до Общинския съвет и отговаря за изпълнението на решения, взети от Общинския съвет.

Градската управа има съществени правомощия за вземане на решения, делегирани от

Общинския съвет.

Децентрализираната публична администрация в град Осло е организирана в 15 района. Тези райони се управляват от местно избрани районни съвети. Тези 15 района се занимават с редица въпроси, включително:

- грижи за възрастни хора
- детски заведения
- младежки клубове
- заведения за психично здраве
- здравни центрове
- услуги за умствено увредени
- лечение и грижи за наркомани
- интеграция на бежанци и имигранти

Правомощията за вземане на решения на районните съвети се делегират от Общинския съвет. Финансирането на районите се осъществява от Общинския съвет, както и от таксите за административни услуги на общината.

В Норвегия, само град Осло има районно деление. Общинските райони имат са със средно 45 000 жители. Около половината от бюджета на местното самоуправление в Осло се изразходва на ниво райони. Както вече бе отбелязано, районите отговарят за политиките, свързани със социално подпомагане на местно ниво.

Амстердам

Правителството на Амстердам, Холандия се състои от няколко териториални и функционални форми на местно и регионално управление. Основната форма на управление е община Амстердам. Територията на общината обхваща град Амстердам, както и редица

малки градове. Град Амстердам също е част от няколко функционални форми на регионално управление. Те включват Waterschap (воден борд) на Amstel, Gooi en Vecht, който отговаря за управлението на водите, и Stadsregio (градски регион) на Амстердам, който има отговорности в областта на териториалното планиране и обществения транспорт. Общината е с население от 1,148,972 жители и е разположена на площ от 219,32 квадратни километра.

Град Амстердам е община съгласно Закона за Нидерландските общини. Той се управлява от общински съвет, общински изпълнителен съвет и кмет. Кметът е едновременно член на общинския изпълнителен съвет и отделен орган с редица законови отговорности, главно в областта на поддържането на обществения ред. Общинският съвет има 45 места. Членовете му се избират за четиригодишен мандат чрез общински избори въз основа на пропорционално представителство. Съгласно Закона за общините кметът се назначава за шестгодишен мандат от националното правителство, след като е определен от общинския съвет.

Останалите членове на изпълнителния съвет се назначават директно от общинския съвет, но могат да бъдат освободени по всяко време след вот на недоверие в съвета. Поради тази система, членовете на изпълнителния съвет не се назначават, докато управляващото мнозинство в съвета не постигне коалиционно споразумение след изборите за общински съвет.

За разлика от повечето други холандски общини, Амстердам е разделен на осем района. Идеята на районите е да се доближи управлението до гражданите. Всеки район има свой избран районен съвет. Общинските решения се вземат на ниво райони и само дейностите, отнасящи се за целия град (като големи инфраструктурни проекти), са делегирани на централния общински съвет. Градската управа отговаря за общинските политики в следните сфери:

- Обществен ред и безопасност

- Здраве
- Бездомни
- Икономика
- Спорт
- Култура

Амстердам има седем градски района, като всеки район се управлява от районен комитет. Колегията на Кмета на Амстердам назначава трима управляващи директори във всеки градски район. Управляващите директори се подпомагат от консултативен комитет. Броят на членовете на комитета зависи от броя на жителите на областта. Комитетът е връзката между района и общината. Те се занимават с градските политики в сфери като проектирането на улици и площади, зелена система и паркове, събиране на битови отпадъци и социалните проблеми.

Стокхолм

Стокхолм е столица на Швеция и най-голямата община в страната. Община Стокхолм или град Стокхолм е община в окръг Стокхолм в източна централна Швеция. Той има найголямо население от 290 общини в страната, но една от най-малките области, което го прави най-гъсто населен. Тя е и най-населената община в северните страни.

Общината се управлява от Общински съвет с 101 членове. Те се избират чрез общински избори, които се провеждат съвместно с парламентарните избори на всеки четири години. Съветът избира Общински изпълнителен комитет с 13 членове, представляващи както политическото мнозинство, така и опозицията, с отговорността за прилагане на политики, одобрени от Общинския съвет. Политическата организация включва също осем управляващи комисари и четирима членове на Комисията, представляващи опозицията.

Работата се ръководи от Комисаря по финансите (Кмет), който председателства Изпълнителния комитет.

Административно Стокхолм е разделен на 14 района, които се управляват от районни съвети. Районите не са юридически лица, а като териториални структури на общината. Функциите на районните съвети са свързани с началното образование, социалните услуги, развлеченията и културните услуги в съответните райони. Членовете на районните съвети не се избират пряко от жителите на съответните области, а по-скоро се назначават от общинското събрание.

Виена

Виена е една от федералните провинции на Австрия, както и федералната столица и най-голямата община на Република Австрия. Общината е с население от 1,929,944 жители и е разположена на площ от 414,65 квадратни километра.

Федералният конституционен закон предвижда, че всяка община в Австрия трябва да има три задължителни органа, които да бъдат подпомагани от административен апарат:

- градския съвет
- градското правителство (във Виена: градският сенат)
- кметът

Въз основа на законодателството на град Виена са създадени редица други незадължителни органи и служби, които включват изпълнителните градски съветници, комисиите на Общинския съвет и районните съвети.

Виенският общински съвет е върховният орган на местното самоуправление. 100-те члена на Виенския градски съвет са едновременно членове на провинциалния парламент на Виена. Членовете на Общинския съвет се избират от хората за законодателен период от 5 години по пропорционалната система. Функциите на Общинския съвет включват общ надзор на общинските политики, избор на кмет, заместник-кметове и районни съветници. Общинският съвет приема общинския бюджет, структурата на общината и разпределението на компетенциите в общинската администрация. Общинският съвет е отговорен и за конкретни видове транзакции, включително:

- сделки с недвижими имоти
- отпускане на заеми
- предоставяне на разрешения за строеж

Общинският съвет може да делегира някои от своите функции на други общински органи. Заседанията на Общинския съвет се ръководят от председател. Общинският съвет избира четирима председатели измежду своите членове.

Районните органи във Виена участват в регионални решения. Децентрализацията има за цел да увеличи участието на районите. Организацията на администрацията все повече се основава на решения на районно ниво. Тези аспекти на децентрализацията са от решаващо значение за подобряване достъпа на населението до общинската администрация.

Районните съвети във Виена от години участват активно общинската политика. Това се случва под различни форми: Първата важна стъпка е информирането на районните отдели за всички планове и планирани мерки от администрацията на общината. По този начин, всеки район представя своите идеи пред съответната общинска служба, когато се предприемат първите конкретни стъпки за реализиране на общ проект. Следващата стъпка е участието: районите имат възможност да участват в съвместно вземане на решения и да

поемат отделни задачи. Функциите на районите са дефинирани в общинското законодателство на Виена, като районите са обезпечени с необходимите средства.

Варшава

Варшава е столицата и най-големият град на Полша. Метрополисът стои на река Висла в източно-централна Полша. Общината е с население от 1,783,251 милиона жители и е разположена на площ от 756,135 квадратни километра.

Община Варшава е орган на местно самоуправление, който наред с местните функции има и компетенции, произтичащи от столичния характер на града. Общината предоставя обществени услуги, обхващащи общински и социални услуги, а също така е отговорен за задоволяване нуждите на жителите в сферата на: образование, здравеопазване, култура, социално благополучие, безопасност и обществен ред.

Основната единица на териториално разделение в Полша е комуна (гмина). Варшава също е комуна, но с градски статут, както и с компетенции на област. Варшава е единствената полска община, създадена с отделен закон, в който подробно се описва вътрешната му административна система и задачите, произтичащи от столичните функции.

Законодателната власт във Варшава е възложена на еднокамарен Общински съвет на Варшава, който се състои от 60 члена. Членовете на Съвета се избират директно на всеки пет години. Подобно на повечето законодателни органи, общинският съвет се разделя на комисии, които контролират различните функции на градската управа. Законопроектите, приети с обикновено мнозинство, се изпращат на Кмета на Варшава, който може да ги подпише в закон. Ако кметът наложи вето на законопроекта, Съветът разполага с 30 дни, за да отмени вето с мнозинство от две трети от гласовете.

Всеки от 18-те отделни градски района има свой съвет. Функциите им са в сферата на надзора на различни общински фирми и училищата. Районните кметове се избират от членовете на местния съвет от кандидатите, предложени от Кмета на Варшава. Районите са помощни звена в състава на община Варшава и нямат отделно юридическо съществуване. Това означава, че въпреки факта, че имат свои съвети и администрация, отговорен е кметът на Варшава и районите извършват всяка дейност в съответствие с пълномощните, предоставени от Кмета.

Общинският съвет е регулаторен и надзорен орган, докато районният съвет е изпълнителен орган. Членовете на районния съвет се избират от гражданите на преки избори за срок от 4 години по пропорционалната система. Районните съветници решават всеки въпрос, който попада в компетентността на района по време на сесии. На практика сесиите се провеждат обикновено веднъж месечно, въпреки че правилникът за работа на района им позволява да се провеждат само веднъж на тримесечие. Съветниците работят в следните постоянни комисии, които са в структурата на Съвета: Ревизионна комисия, Комисия по жилищно настаняване, Комисия по здравеопазване и социално подпомагане, Комисия по спорт и култура, Комисия по образование, икономическа политика и бюджет и Комисия по финанси, Комисия по въпросите на сигурността и самоуправлението, Комисия по устройство на територията, опазване на околната среда и комунални услуги.

Районният съвет избира районен изпълнителен комитет, който се състои от 5 души с ръководител – Кмета на района. Районният изпълком изпълнява решенията на Районния съвет, управлява текущите въпроси на района, подготвя проекти на решения на районния съвет, управлява повереното на района имущество, включително разпределението на жилищния фонд. Районният съвет изпълнява задачите си с помощта на районната администрация. Кметът на Варшава поверява на кмета на района компетентностите в областта на трудовото законодателство спрямо служителите на районната администрация.

Един типичен район на Варшава, Śródmieście има около 18 отдела с около 300 служители.

Този район има следните функции:

- Управление на общински жилища (около 14 000);
- Бизнес обекти (4 000), включително приватизацията - около 350 жилищни помещения и 70 бизнес обекта годишно, както и изолирани случаи на продажба на празни помещения на търг
- Упражняване на надзор на собственика чрез участие в жилищни кооперации.
- Управление и поддръжка на мрежата от детски градини (около 4000 деца), начални училища (около 5000 ученици), гимназии (общо около 15 000 ученици);
- Поддръжка на уличната мрежа и на обществените паркове, градини и детски площадки.
- Обслужване на гражданите в сферата на строителните въпроси (условия за строителство, разрешения за планиране и разрешения за строеж), административни въпроси (издаване на лични карти, шофьорски книжки) и данъчни въпроси (събиране на данъци и местни такси, включително: данък върху собствеността, данък върху средствата от транспорт, както и издаване на разрешения за бизнес дейност (включително продажба на алкохол);
- Провеждане на културна дейност (читалища, библиотеки), социална дейност (Центрове за социално подпомагане) и спортна дейност на местно ниво.

Най-големите проблеми, с които се сблъскват районните власти, са свързани с:

- Как да се съчетаят интересите на гражданите на района с условията на големия град - ограничените зелени площи, високата плътност на застрояването, нощният шум, местата за паркиране;
- Подобряването състоянието на сградите; □ Неуредените имуществени въпроси (реституция);
- Недостатъчно финансиране.

Рига

Община Рига е с население от 630,692 жители и е разположена на площ от 324,0 квадратни километра.

Системата за местно самоуправление в Латвия се състои от две нива. Първото ниво има 485 селски, 70 областни и 7 градски общини; второто - 26 областни власти и 7 града с републиканско значение. Градовете с републиканско значение са едновременно представени и на двете нива на местната власт. Опитите да се разрешат сериозните разногласия между градската управа на Рига и районните съвети води до приемане през 1992 г. на специален закон, регламентиращ дейността на местните власти в столицата Рига, като действието на закона продължава до 1994 г. В съответствие с този закон структурата на местната власт в Рига включва:

- върховен орган „Дом“;
- общински съвет;
- районни съвети;
- одитни комитети.

В този период Рижкият „Дом“ се състои от 60 депутати, половината от които са избрани от Общинския съвет (от членовете му), а другата половина – от шест районни съвета (по пет съветника от всеки район). Рижкият «Дом» контролира дейността на местните власти, като чувствително намалява ролята на общинския съвет. Въпреки това, като основна местна институция, «Дом» има доста широки правомощия. Той управлява собствеността на общината, финансите, обществения транспорт, ВиК, чистота, пътната инфраструктура, образованието и здравеопазването и др.

Функциите на районните съвети също са доста широки. Те управляват имуществото, прехвърлено под тяхна юрисдикция, отдават под наем жилища и административни сгради на общинската власт, разположени в техния район, следят за състоянието на улици, учебни заведения, както и спортни и развлекателни комплекси, социално осигуряване на населението в района, създават общински предприятия и др.

Създаването на Рижкия „Дом“ улеснява максимално сътрудничеството между общинския съвет и неговите изпълнителни органи, от една страна, и районните съвети и съответно техните изпълнителни органи, от друга. За съжаление проблемът не е напълно решен, организационната структура на Рижкия „Дом“ не е достатъчно гъвкава, а броят на членовете на общински и районни съвети става прекомерно голям. Продължават разногласията по отношение на разделянето на задълженията, управлението на собствеността и т.н.

Междувременно експертните оценки показват, че териториите на областите в Латвия не са дефинирани рационално, а районите в Рига са създадени изкуствено. Затова през 1994 г. е приет нов Закон за местното самоуправление, който създава в столицата Рига едностепенна система за управление в Рига. Общинският съвет на град Рига има 60 члена. Председателят на Общинския съвет на Рига, а същевременно и Кмет на Рига, се избира от общинските съветници, а не от жителите на града. По същият начин се избират и заместник-кметовете на столичния град. Понастоящем, община Рига има 6 административни района, които нямат самостоятелно представителство и функции.

Лисабон

Лисабон е столицата и най-големият град на Португалия, с приблизително население 505 526 в рамките на административните граници на града с. Община Лисабон е с население от

2,956,879 милиона жители и е разположена на площ от 100,05 квадратни километра, което я прави десетата по население градска зона в Европейския съюз.

Община Лисабон включва 24 граждански енории (райони). Общината е второто ниво на административно подразделение на Португалия, както е определено от Конституцията. Като общо правило всяка община допълнително се подразделя на енории, общините в северната част на страната обикновено имат по-голям брой енории. Шест общини са съставени само от една енория, а Барселос е общината с най-голям брой енории - 61. Според закона, Корво е единствената община, която няма енории.

От създаването на демократична местна администрация през 1976 г. португалските общини се управляват въз основата на система, съставена от изпълнителен орган (общинска камара) и съвещателен орган (общинското събрание). Общинската камара е изпълнителният орган и се състои от председателя на общината и редица съветници, пропорционални на населението на общината. Общинското събрание се състои от ръководителите на всички енории, които съставят общината, както и от редица пряко избрани заместници, най-малко равен на броя на председателите на енорията плюс един. И двата органа се избират за четири години.

Лисабонският метрополис е столичния район на Португалия с център Лисабон. Столичният район, обхваща 18 общини и е най-големият градски район в страната, с население около 2,8 млн. души на площ от 3015,24 км².

Според закона, Лисабонският метрополис е обществено колективно лице (асоциация), създадено с цел постигане на обществени интереси на 18-те общини, от които се състои. Управляващият орган се състои от 18-те ръководители на градските камари. Те избират помежду си президент и двама вицепрезиденти. Общото събрание на Лисабон е

законодателен орган, съставен от избрани представители в общинските събрания на 18-те общини, като броят им трябва да бъде нечетен и не повече от три пъти общият брой на общините, които включва, т.е. максимум 55.

Мадрид

Мадрид е най-големият град и столицата на Испания. Населението на града е приблизително 3,3 милиона, а цялото население на столичния район Мадрид се изчислява на около 6,5 милиона, с обща площ 604.3 квадратни километра. Това е третият по големина град в Европейския съюз, след Лондон и Берлин, а столичният му район е третият по големина в Европейския съюз след Лондон и Париж.

Общинският съвет на Мадрид е органът, отговарящ за управлението на общината. Той се формира от Пленума, Кмета и Правителствения съвет на Мадрид. Пленумът е орган на политическо представителство на гражданите в общинската управа. Нейните членове (в момента 57) се избират с 4-годишен мандат. Основните му функции са свързани с: фискалните въпроси, избор на кмета, одобряване и изменение на постановления и наредби, одобряване на бюджети, споразумения, управление на общинските услуги и др.

Кметът, като върховен представител на общината, председателства Пленума. Той е натоварен да инициира общинските политики, да ръководи действията на останалите органи и да ръководи общинската изпълнителната администрация. Той е отговорен пред Пленума. Правителственият съвет се състои от Кмета, заместник-кмета и редица съветници, които отговарят за различните сфери на управление. Всички тези длъжности са заемани от общински съветници.

Мадрид е административно разделен на 21 района, които са допълнително разделени на 131 квартала.

Атина

Атина е столицата и най-големият град в Гърция. Градската зона на Атина днес се състои от 40 общини, 35 от които съставляват това, което се нарича Голяма Атина, разположени в 4 региона (Северна Атина, Западна Атина, Централна Атина, Южна Атина); и още 5, които съставляват по-големите общини на Пирея. Гръцката столица се разпростира на 2928.72 км² и има население от 3,153,355 жители.

Община Атина е разделена на 7 района, в които са избрани районни съвети. Всеки район е отговорен за управлението следните сфери:

- Гражданско състояние
- Удостоверения за постоянно пребиваване
- Нотариални услуги
- Избирателните списъци
- Осигуряване на чистота
- Поддържане на зелените системи
- Поддържане на пътища, осветление, градоустройство,
- Училища, културна среда.

Районните съвети се състоят от петнадесет избрани съветници, избрани по смесена мажоритарна и пропорционална система. Всеки районен съвет има председател и заместник-председател, като Председателят се избира с мнозинство за срок от две години.

Общинските съвети на града провеждат заседания, свикани от председателя поне веднъж месечно, въпреки че обикновено се събират два до три пъти месечно. Отговорностите на районните съвети включват:

- Използването и развитието на общински имоти, разположени на територията на района;
- Защитата на природната и културна среда;
- Общински пътища, мостове, площади, гори, градини, зони за отдых на открито и като цяло всички публични пространства;
- Трафик и транспорт;
- Градоустройство и възстановяване на района;
- Използване на местните ресурси.

Заклучение

В европейските градове управлението е модерно, но не през цялото време, не за всички групи, не за всички квартали и почти никога в периферията на големия град. Това води до търсене на нови възможности за развитие на управленския капацитет, както и за включване на всички заинтересовани страни в управлението. В този смисъл, повечето кметове, общински съветници и администратори са изправени пред предизвикателството да осъществят по-добра комуникация с гражданите и да осигурят по-ефективни услуги за тях. Въпреки това, гражданите изразяват неудовлетворението си от общинските (както и от другите публични услуги). Ето защо, през последните години се налага схващането, че едно от най-добрите решения е да се доближи общинското управление до хората чрез децентрализиране на услугите, създаване на районни и квартални офиси, включване на местните жители в изпълнението на местните програми и се въведат различни форми за гражданско участие в управлението.

В много големи градове е налице реална децентрализация – многобройни общински дейности се извършват най-близко до хората, чрез локализиране офиси и центрове за услуги във всеки от градските квартали, с което се повишават удобството и ефективността за гражданите. Новите тенденции са свързани с надстрояване на този модел чрез децентрализация, основана на развитие на комуникацията с гражданите и гражданско отношение.

Някои от основните съставки на децентрализираните районни/квартални програми са:

- местоположение
- брой на заетите в общинските дейности на централно и районно ниво в града
- бюджет – на централно и районно ниво
- офиси с обслужване на едно гише – на централно и районно ниво
- начин на координация между район и централното градско ниво
- разпределение на отговорността на местните политици пред гражданите – кмет, общински/районни съветници, районни кметове, администрация
- нивото на административна ефективност спрямо възможността за вземане на самостоятелни решения
- организация на информацията – събиране, достъп и използване
- съвпадение на районите и институциите/фирмите предоставящи услуги (напр. чистотата, поликлиники, инспекторати и т.н.)
- омбудсман – достъп на гражданите
- наличие на активни бизнес организации и НПО, работещи на районно ниво
- ниво на гражданско участие при вземането на решения – на централно градско и районно ниво
- степен на взаимодействие на кметовете и общинските съвети
- дял на публичните ресурси, предназначени за местните власти

Сериозен проблем на съвременния град е, че много възрастови или професионални групи никога не се пресичат помежду си: младите хора имат малък контакт с възрастните хора, семействата с деца - с учениците, винаги остава въпросът за интеграцията на етническите малцинства. Много от жителите на големия град преминават изключително към виртуална комуникация. Едновременно с това, интересът към социалните дейности и политическите въпроси намалява.

Опитът на успешните големи европейски градове показва, че най-важният фактор за доброто управление е стилът на управление, който кметовете, общинските съветници и администрацията трябва да притежават и развият е грижата за общността. Тази грижа на практика помага формирането и развитието на „чувство за общност“, което е по-важно от увеличението на приходите или подобряването на работата на институциите. Това е основата на доверието между държавни служители и граждани, а то се постига чрез подобряването на комуникацията между управлението и гражданите.

Добри практики

В големите европейски градове е утвърдена практиката за участие на гражданите в процесите на вземане на решения. Местните власти осигуряват участието на заинтересованите страни в процеса на формулирането на политически решения, като това участие води до повишаване на легитимността на взетите решения, оттам на управлението на големите градове. Консултативните процеси са организирани по начин, по който се осигурява, че гражданите имат достатъчно време да направят коментари и предложения, като получат обратна връзка дали и доколко предложенията им са взети предвид.

Възможните подходи на властите за включване на гражданите в управлението на големите градове са както следва:

- Информирание: “Ето какво прави общината.” Гражданското участие се ограничава до получаването на информация и задаване на въпроси за изясняване.
- Убеждаване: “Ето какво решихме да направим и вие (гражданите) ще го харесате”. Гражданското участие се ограничава до задаване на въпроси за уточняване и изясняване на логиката, която стои зад решението.
- Свръяване: “Ето какво общината иска да направи. Какво е вашето мнение?” Вече е взето решение. Търси се участие на гражданите, за да се установи дали има някакви скрити капани, непредвидени последствия или други сериозни проблеми.
- Консултиране: “Какво мислите, че трябва да се направи?” Проблемът или възможността вече са идентифицирани, заедно с някои възможни решения. Търси се участието на гражданите, за да се анализират различните варианти, приложението им и възможните резултати, както и да се вземат предложения за подобряване на решенията. Могат да се дадат и допълнителни предложения.
- Обединяване: "Какво да направим и как можем да работим заедно?" Има проблем.

Гражданите участват, за да се определи проблемът или възможността ясно, да се потърсят различни варианти за решение, да се преценят и да се приложи най-подходящият. По този начин се осъществява общата европейска тенденция, при която общините въвеждат нови начини за включване на гражданите и потребителите на местни услуги в процеса за вземане на решения. Основната цел на тези иновации е да се привлекат жителите в процеса на вземане на решения и да се направят градовете по-удобни за гражданите.

Един от основните подходи, по които общините работят, е да се улесни комуникацията между различни социални, възрастови и етнически групи от населението, например да се запознават съседите, да се стимулират социални инициативи и да се извеждат хората от интернет.

- специалните средства по бюджетите на районите могат да се формират според броя на жителите на района.
- Районите, предлагат малки грантове на местните жители, за да могат да реализират идеите си за промяна на живота в района.

Основните функции на общината са свързани с осигуряването на градската инфраструктура и решаването на въпросите с образованието, здравеопазването, жилищните и комуналните услуги, озеленяването. Новите тенденции са свързани с осигуряване на максимална възможност за промени в окръжаващата среда на самите жители, а функциите на местните власти е да ги подкрепят.

Добър пример е създаване на местни центрове, където гражданите могат да се срещат. Такива центрове, освен кафенета и ресторанти, включват библиотеки, спортни зали, фитнеси, басейни, детски площадки. В такъв културен и спортен център, аналог на българските читалища се провеждат различни курсове, кръжоци, концерти, изложби, лекции, прожекции на филми. Добра практика е, че има и офис-площи, които се предоставят на неправителствени организации, които работят за района. Тези центрове създават условия за постоянна комуникация между гражданите, между местните власти и гражданите, и като цяло - създават местна идентичност.

Финансиране на проекти за културни и социални проекти, които са по инициатива на гражданите на района. Типичните предложения на гражданите, които местните власти финансират са: организиране на концерти на местни групи, улични изложби, семинари за деца и други подобни проекти.

Добра практика е сериозността, с която местните власти се отнасят към организирането на публичните изслушвания, например при вземането на решения за ново строителство. Най-

интересното в случая е, че местните власти отчитат, че всеки процес на пряка демокрация или вземане на решения чрез консенсус изисква много време. Важното в този процес е да се отчете мнението на гражданите, дори общината да претърпи загуби.

Характерно за големите европейски градове е, че заседанията на общинските съвети са с фиксирано време (например, всеки три седмици, в сряда от 13.00 ч.), но и заседанията на общинските съвети са достъпни за гражданите. При това, гражданите могат да се изказват на заседание на постоянните комисии на общинския съвет, да пишат писма и е-мейли по решенията, които са на дневен ред, с което да оказват съществено влияние на работата на общинския съвет.

На районно ниво, общинските политици използват всички възможности да общуват с гражданите и да търсят мнението им по актуални проекти и въпроси на управлението. Типичен пример е „Вечер за среща с гражданите“, при която гражданите получават покана за събитието с въпросите, които ще се разглеждат.

Изказването на заседание на постоянните комисии е възможно само по теми, които са в дневния ред. Гражданите получават максимум три минути, за да се изкажат по темата. За целта е необходимо гражданите да се регистрират 24 часа предварително в администрацията на района.